

ג ל י ר נ ד ת ל צ י ר ו ן ב ע ר ש ת ה ש ב ר ע
ע ר ו כ י ם ב י ד י נ ח מ ה ל י ב ו נ י ן
י ו ״ ל ע ״ י מ ו ס ד ת ו ר ה ו ה ס כ ל ה ל מ ב ו ג ר י ם ו ל נ ע ר
ה ס ת ד ר ו ת נ ט י מ ז ר ח י ב א מ ר י ק ה
מ ה ד ו ר ה מ י ו ח ד ת ב ט ב י ל ה ה ס ת ד ר ו ת ה צ י ו נ ג י ת ה ע ו ל מ י ת
ה מ ח ל ק ה ל ח נ ו ך ו ת ר ב ו ת ת ו ר נ י י ם ב ג ו ל ה

תולדות (תשי"ח)

א. מדברי המדרשים.

כ"ז ויתן לך...

1. בראשית רבה ס"ו:ר' אחא אמר: ויתן לך אלהותא. אימתי? לכשתצטרך לה. הוא סכתיב. ויאמר: "ה' אלהים זכרני נא וחוקני נא אך הפעם הזה האלוהים" (טופטים ט"ז כ"ח). אמר לפניו: רבון העולמים! הוי זוכר לי אותה הברכה שברכני אבא: "ויתן לך אלוהותא".

א) פרט את דברי המדרש האלה!
ב) מה הפליאה הסגנונית שבפסוקנו ושבפ' טופטים ט"ז כ"ח טבה נאחז?
א) כיצד מפרט הוא את פסוקנו מבחינת החבירית בנגוד לפסט?

2. תנחומא יסן תולדות י"ד: "ויתן לך האלוהים" מהו "האלוהים"?
בדין. אם היה ראוי לך, יתן לך ואם לאו לא יתן לך. אבל לעטו לא אמר כך. אלא "מטמני הארץ יהיה מוטבין", בין צדיק בין רטע - יתן לך. למה? אלא כך אמר יצחק: עטו רטע הוא, ויעקב הצדיק אפילו עושה מצוה ומטיסר, אינו קורא תגר אחר מדת הדין, אבל הרטע אם עושה מצוה אחת או התפלל ואינו נענה, הוא מתחיל לומר: "כטם טהתפללתי לפני ע"ז ולא מצאתי מוט, אף לפני הקבה"ו התפללתי ולא מצאתי מוט". וכן שלמה אמר סטבגה בית המקדס...
הוי לעטו הוא אומר: "הנה מטמני הארץ יהיה מוטבך" למה? מפני שהוא מחוסר אמנה, אבל ליעקב שהוא בעל אמנה וצדיק אמר "ויתן לך אלוהים" - בדין.

א) עיין במלכים א' פרק ח' דברי שלמה בחנוכת בית המקדס. מהו הפסוק שעליו ירמוז המדרש כאן?
א) ומקטה בעל ס' הזכרון: איך למד שלמה ממנו, והלא כונת יצחק כלפי עטו היתה! יטב קוטינו!
ג) על איזו פליאה בסגנון הכתוב בנוי מדרש זה?

3. בראשית רבה ס"ו: (כ"ט) "אורריך ארור ומברכך ברוך" ולהלן הוא אומר (במדבר כ"ד ט"ו) "מברכך ברוך ואורריך ארור"? אלא בלעם ע"י שהוא טונא - פותח בברכה וחותם בקללה, אבל יצחק על ידי שהוא אוהב פותח בקללה וחותם בברכה, אמר ר' יצחק בר חייא: הרטעים ע"י שתחילתן טלוה וסופם יסוריים פותחין בברכה וחותמין בקללה, אבל הצדיקים - ע"י שתחילתן יסוריים וסופן טלוה פותחין בקללה ומטלימין בברכה.

ומקטין: והלא באברהם הוא אומר: "ואברכה מברכך ומקללך אאר" (בר' י"ב ג'). יטב קוטיה זוו!

טאלות בספורנו

ב.

1) כ"ח ד"ה מטל הטמים: טיספיק לך טל הטמים, טהכל : מה קטה לו?
טמחים בו, ולא ימנע צאתך ובואך.
2) כ"ח ד"ה ורוב דגן ותירוש: טתוכל לפרנס אחרים, על דרך (דברים כ"ח י"ב) "והלויט גויים רבים ואתה לא תלוה".

א) כ"ט " ויטתחו לך לאומים: טגם המלכויות טלא יעבדוך יטתחו לך, טתהיה עליון למלכי ארץ.

4) כ"ט " הוה גביר לאחין: כי חטב טיהיה טוב ליעקב טתספיק לו נחלת א"י, וטיחיה בה עם איזה טעבוד, כדי טלא יטריד נפטו מאד בעניני הטררות והבלי הנפטדים, כמו טקרה לזרעו אח"כ, כאמרו (עמוס ו' ה') "מתאב אני את גאון יעקב"; וטיהיה טוב לו טיהיה מטועבד תחת אחיו, ממה טיהיה מטועבד תחת טאר אומות, כאמרו ז"ל: "אי ב ולך אי בטולא דבר עטו" (או אחסה בצלך או בצלו טל בני עטו). ומפני טידע טא"י היתה ראויה ליעקב בלבד, לכן בזאת הברכה טחטב לברך את עטו, לא הזכיר ברכת אברהם, ולא ארץ-יטראל, כמו טהזכיר ליעקב כטהכירו וברכו.

א) הסבר את המלים המסומנות בקו.
ב) מהי הטקפתו על חרות מדינית?
והטוה דבריו ל'אן להבריו בבר' ל"ג ד' ד"ה וירץ עטו (וע' גליון ויטלח תטי"ג 7)
ג) לאיזו תקופה תחכוון באמרו "טקרה לזרעו אחר-כך"?
ד) כמה רואה הוא את ההבדל בין ברכה זו לבין ברכת יצחק בסוף פרשתנו כ"ח
ה) ומה טבת הטנוי הזה?

הטאלות המסומנות א קטות והמסומנות אא קטות ביותר, יענה כל אחד לפי הבנתו.